

LORD KINROSS



**ISTORIA  
IMPERIULUI  
OTOMAN**

*Mărirea și decăderea  
Imperiului Turc*



Editura ORIZONTURI



## CUPRINS



|                       |                      |     |
|-----------------------|----------------------|-----|
|                       | <i>Prolog</i>        | 7   |
| <b>PARTEA I</b>       | • Zorii Imperiului   | 12  |
| <b>PARTEA A II-A</b>  | • Noul Bizanț        | 64  |
| <b>PARTEA A III-A</b> | • Zenitul Imperiului | 132 |
| <b>PARTEA A IV-A</b>  | • Germeii declinului | 210 |
| <b>PARTEA A V-A</b>   | • Rivalitatea rusă   | 296 |
| <b>PARTEA A VI-A</b>  | • Epoca reformei     | 344 |
| <b>PARTEA A VII-A</b> | • Ultimul sultan     | 450 |
|                       | <i>Epilog</i>        | 514 |



## ZORII IMPERIULUI

(( 1 ))

ISTORIA TIMPURIE A DINASTIEI OTOMANE ESTE ÎNVĂLUITĂ ÎN LEGENDĂ. ÎN MOD tradițional, întemeietorul ei a fost o mărunță căpetenie de trib, Ertuğrul, care a migrat în Asia Minor cu o ceată de patru sute de călăreți și a dat peste o luptă dintre două grupuri de combatanți necunoscuți lui. Ca un adevărat cavaler, s-a consultat cu oamenii lui și a decis să sprijine tabăra perdantă; intervenția lor a răsturnat sortiile luptei și a adus victorie celor care păreau inițial învinși. Aceștia din urmă se vor dovedi a fi oștenii sultanului selgiucid Aladdin din Konya, care lupta împotriva unui detașament de mongoli. Aladdin l-a răsplătit pe Ertuğrul cu un fief în apropiere de Eskişehir, care includea pământuri pentru vară și o reședință de iarnă la Söğüt, în vestul podișului Anatoliei. Domeniul va crește ulterior în schimbul sprijinului acordat sultanului ghinionist într-o altă bătălie pe care acesta o va câștiga în cele din urmă, de data asta împotriva grecilor. Aceasta este o legendă care are rolul de a stabili o legătură legitimă, pentru linia otomană, cu dinastia domnitoare, și care ulterior va fi confirmată de răsplata pe care sultanul i-o va acorda lui Osman, fiul lui Ertuğrul: însemnele suveranității, sub forma flamurii și a tobei.

Dincolo de astfel de legende, caracteristică pentru mitologia dinastică din cronicile medievale și biblice este semnificația viselor lui Ertuğrul și ale fiului său, Osman. Se spune că odată Osman și-ar fi petrecut noaptea în casa unui musulman pios. Înainte ca Osman să adoarmă, gazda a pus în odaia acestuia o carte. Când s-a interesat cum se numește acea carte, a primit următorul răspuns:

– Este Coranul: cuvântul pe care Dumnezeu l-a dăruit lumii prin Mohammed, profetul Lui.

Se pare că Osman ar fi început să citească acea carte și a citit în picioare, până târziu în noapte. A adormit spre dimineață, la un ceas propice viselor profetice, după credința musulmană. Și, într-adevăr, de îndată ce a adormit, în vis i s-a înfățișat un înger, care ar fi glăsuțit: „Pentru că ai citit cuvintele mele eterne cu atâta respect, copiii și copiii copiilor tăi vor fi cinstiți din generație în generație“.

Un alt vis este legat de o fată, Malkatum, cu care Osman voia să se însoare. Era fiica unui cadu musulman sau judecător dintr-un sat din apropiere, șeicul Edebali, care de doi ani de zile refuza să își dea consimțământul pentru căsătorie, dar Osman, când a adormit, a primit o altă revelație. Se făcea că din pieptul șeicului, care era întins alături de el, a răsărit luna. Când a ajuns la apogeu, luna a coborât în propriul lui piept. Apoi din spatele lui a răsărit un copac, care a crescut și a acoperit întreaga lume cu minunatele lui ramuri înverzite. Dincolo de el, Osman a văzut

Respect pentru oameni și cărți

patru șiruri de munți: Caucaz, Atlas, Taurus și Balcani. Din rădăcinile lui s-au ivit patru fluvii: Tigris, Eufratul, Nilul și Dunărea. Ogoarele gemeau de grâne, munții erau acoperiți de păduri. În văile lor se vedeau cetăți împodobite cu domuri, piramide, obeliscuri, coloane și turnuri, toate încununate cu Semiluna. De pe terase se înălța o chemare la rugăciune, care se împletea cu cântecul privighetorilor și al papagalilor multicolori, care se ițeau printre crengile dese și plăcut mirositoare.

Frunzele lor au început să se alungească și să se preschimbe în lame de săbii. S-a iscat un vânt care le-a îndreptat spre Constantinopol care, „așezat la întretăierea a două mări și a două continente, părea ca un diamant montat între două safire și două smaralde, părând astfel a forma piatra prețioasă a inelului unui regat întins, care îmbrățișa întreaga lume“. Osman s-a trezit exact în clipa în care urma să își pună inelul pe deget. I-a povestit visul lui Edebalı, care a văzut în el un semn de la Dumnezeu; a încuviințat căsătoria lui Osman cu fiica lui, presimțind puterea și gloria posterității lor. Ceremonia a fost oficiată de un derviş sfânt, căruia mai târziu Osman îi va construi o mănăstire căreia îi va adăuga sate bogate și pământuri, în conformitate cu cele mai stricte ritualuri ale Crediței Adevărate.

Prima dintre aceste două legende sugerează că Osman și poporul lui – osmanlâii – nu erau încă musulmani în perioada instalării lor în regiunea Eskişehir. Primul val de nomazi turci în Asia Minor începând cu secolul al XI-lea, predecesori și însoțitori ai armatelor selgiucide, consta în mare parte din convertiți la Islam, dată fiind anterioara lor asociere cu lumea arabă musulmană. Dar al doilea val din secolul al XIII-lea era alcătuit mai ales din păgâni. Și, din câte se pare, acestui al doilea val i-au aparținut otomanii. Cei mai mulți dintre ei au venit, nu ca oameni dornici să se instaleze, ci ca refugiați alungați spre vest de hoardele mongole păgâne. Mulți au rămas în ținuturile estice, poate pentru a se întoarce acasă după retragerea mongolilor. Alții, mai războinici, au forțat și au pătruns mai adânc pe pământurile selgiucizilor.

Printre aceștia se numărau și otomanii, care au fost luați sub protecție de sultanul Aladdin. În loc să îi înroleze ca mercenari în armata sa, a preferat să le dăruiască pământuri în regiunile nesigure de la graniță, unde vor putea menține ordinea locală sau lupta pentru noile lor proprietăți împotriva grecilor bizantini. Este foarte probabil ca acesta să fi fost stadiul la care supușii lui Ertuğrul și Osman să se fi convertit la Islam. A fost o convertire care a insuflat poporului otoman, deja împodobit cu virtuțile nomade și calitățile războinice ale turkmenilor, o nouă înflăcărare marțială de a-și impune cauza, în fața creștinilor necredincioși, ca o adevărată comunitate Ghazi.

Acest neam, care nu se considera turc – nume asociat cu locuitorii Turkestanului în general –, ci osmanlâu, supus al lui Osman, în acea perioadă timpurie avea puține calități distincte de acelea ale vecinilor turci. Nu era decât unul dintre cele zece state succesoare care au supraviețuit Imperiului Selgiucid și Protectoratului Mongol, ba chiar unul dintre cele mai mici. Otomanii își datorează destinul imperial

Respect pentru oameni și cărți

unui accident geografic inițial: poziția lor strategică în colțul nord-vestic al Asiei Minor, exact pe granița asiatică a Imperiului Bizantin în perioada declinului acestuia, având în plus acces pe mare și pe pământ și la Europa Balcanică de dincolo de acesta.

Otomanii s-au dovedit a fi unici printre acești războinici prin aceea că erau capabili să transforme roadele cuceririlor lor militare într-un organism politic efectiv. Osman a fost atât războinic, cât și administrator și beneficia și de colaborarea so-crului său, Edebalı, în calitate de *vezir* sau vizir. Era un conducător înțelept, răbdător, pe care oamenii îl venerau și îl slujeau cu bucurie, dar nu ca pe un războinic și în niciun caz pentru cine știe ce statut islamic semidivin, ci pentru calmul și personalitatea agreabilă ale acestui lider al poporului său. Osman avea o superioritate înnăscută pe care niciodată nu a încercat să o exercite prin dominație și pe care o respectau până și cei care îi erau egali ori superiori în abilități, atât pe câmpul de luptă, cât și în sala de consiliu. Insuflându-le oamenilor loialitatea, nu rivalitatea, a fost un bărbat (după cum a spus-o H.A. Gibbons) „îndeajuns de măreț încât să folosească oameni talentați“. Supușii îl slujeau și lucrau cu el în armonie, ajutând în mod conștient la consolidarea micului stat în creștere, a coeziunii sociale și a fundamentelor sale, încercând să îi garanteze astfel rezistența în timp. Între timp, își conduceau propriile lor armate și își administrau propriile lor cuceriri ca bei cu statut cvasiautonom, coordonându-și de fiecare dată acțiunile supunându-se, ori de câte ori li se cerea, ordinelor comandantului lor.

Animat de adevăratul spirit al entuziasmului religios, Osman însuși a adus principatului său credința simplă și zelul proaspăt al musulmanilor timpurii, inspirat de marele său înaintaș și patronim, califul Osman. Tradiția spune că el a pus dreptatea deasupra puterii și bogăției. În același timp, la fel cum o vor face și urmașii lui, a condus în baza unei suveranități personale absolute. Otomanii timpurii s-au eliberat de rivalitățile dinastice ale celorlalte principate selgiucide. Luând viața de la capăt, într-un mediu nou, au dat dovadă de răbdare, de voință, de toleranță. Au dobândit experiența practică și constructivă de a se adapta la condițiile sociale și economice ale pământului pe care îl stăpâneau.

Osmanlâii și-au dezvoltat propriile resurse, inspirându-se din mediul mai urbanizat al statelor învecinate sub aspect intelectual și teologic, productiv și comercial, extinzându-se mai apoi, cu trecerea timpului, și spre pământuri mai îndepărtate de locul lor de baștină, căutând în această regiune de graniță un refugiu în fața frământărilor interne, șansa unei vieți noi și a unui viitor. Și, mai presus de toate, s-au inspirat din administrația și alte realizări ale grecilor, studiind cu viclenie metodele lor de guvernare în ultima enclavă asiatică a unui Imperiu Bizantin muribund. Contrar imaginii Islamului, proiectată peste granițe după cuceririle arabe timpurii, otomanii negociau cu inamicii într-un spirit neatins de fanatismul religios. Oricum trăiau mai mult printre greci, decât printre turci. Satele și castelele din imediata vecinătate a conducătorilor otomani erau creștine, iar ei au rămas în cele

Respect pentru oameni și cărți

mai amiabile relații cu acestea. Printre cei mai apropiați prieteni ai lui Osman se numărau familiile elene Mihaloğlu și Marcozoğlu, fiii lui Mihail și Marcos, odinioară dușmani, dar mai apoi prieteni apropiați și susținători ai lui Osman. În urma apropierii lor de otomani, aceștia s-au convertit la credința musulmană.

În interiorul teritoriului musulman nu a existat nicio islamizare generală a creștinilor, cel puțin nu una impusă. Dar numeroși creștini au devenit musulmani din propria lor voință, fie ca răspuns al unei chemări personale, fie pentru a-și urmări mai bine interesele. Dată fiind năruirea treptată a administrației centrale de la Constantinopol, s-au simțit uitați de conducătorii lor și, în spirit pragmatic, au preferat relativa ordine și securitate a domniei osmanlăilor, laolaltă cu marea oportunitate oferită musulmanilor și exceptarea lor de la plata unor taxe oneroase. Odată cu declinul autorității Bisericii Ortodoxe, acești greci asiatici au reacționat, spiritual vorbind, la stimulii noii credințe. Social vorbind, nu erau foarte diferiți de otomani prin rădăcini și mod de viață. Convertiți sau nu, ei s-au adaptat cu ușurință la stilul otoman. Căsătoriile între otomani și greci au devenit curente, contribuind astfel la nașterea și creșterea unei noi societăți mixte.

Dar în scurt timp va deveni evident că turcii otomani nu mai erau nomazi, ci un popor stabil, creator și constructiv. Cu trecerea timpului, ei au evoluat în granițele micului lor colț muntos din Asia Minor, formându-și propria lor civilizație de graniță, bazată pe o formă de cultură populară. Compusă din elemente asiatice și europene, musulmane și creștine, turcești și turkmene, nomade și sedentare, era pragmatică în concepție și mai liberă de constrângerile ortodoxe, sociale și culturale ale principatelor turce din Est. Așa arăta prototipul unei societăți menite să moștenească și să transforme Bizanțul. Așa a izbutit imperiul turcilor selgiucizi să umple golul lăsat de imperiul arabilor. Și doar așa Bizanțul însuși a reușit să succedă Romei.

Osman însuși nu se grăbea să își extindă domeniul moștenit pe seama vecinilor săi. Încet, dar sigur planul lui era să privească și să aștepte, să trăiască și să învețe, să-și croiască treptat calea spre teritoriul bizantin. Trei cetăți imperiale fortificate dominau pământurile supraviețuitoare ale Bizanțului în Asia. La sud se înălța Bursa, care deținea mănoasă câmpie a Bitiniei de la poalele muntelui Olimp; în centru, în capul unui lac, Niceea, capitala efectivă; iar în nord, portul Nicomedia, care domina un golf lung, controlând căile maritime ale Constantinopolului și deschiderea spre Marea Neagră. Toate se aflau cale de o zi de mers de capitala lui Osman. La început însă, el nu a atacat niciuna. În șaiszeci de ani de mici lupte locale între sate, de la începutul domniei lui Ertuğrul otomanii abia dacă au înaintat în jur de o sută de kilometri de la orașul Eskişehir – „orașul vechi” – la Yenişehir, „orașul nou”. Capturarea acestuia a rupt comunicarea între Niceea și Bursa.

Dar Osman, conștient de soliditatea fortificațiilor cetăților din această zonă atât de vitală pentru Constantinopol, precum și de relativa lui slăbiciune, a încercat să câștige timp. În tot acest interval, puterea trupelor lui creștea treptat, până când



Respect pentru oameni și cărți

ceata lui Ertuğrul de patru sute de luptători a ajuns la patru mii. O importantă sursă de recruți erau războinicii în căutare de simbrie de dincolo de granițele statelor învecinate; și într-adevăr mulți membri ai neamului Akritai, ei înșiși luptători greci de la graniță, s-au simțit ispitiți să schimbe taberele, și așa au și făcut, motivați fiind de neglijarea, confiscarea bunurilor și oprimarea de care aveau parte dinspre Constantinopol.

Abia în primul an al celui de-al XIV-lea veac, adică la doisprezece ani de la ascensiunea lui, Osman a intrat în conflict direct cu forțele imperiale bizantine la Koyunhisar (Bapheus). Încercând să împiedice un raid otoman în valea mănoasă de dinainte de Nicomedia, grecii au fost înfrânți cu ușurință de rapida și impetuoasa sașarjă de cavalerie care le-a rupt rândurile. Înfrângerea unei armate imperiale de către un obscur conducător turc i-a îngrijorat pe bizantini, căci de acum înainte statul lui Osman avea să fie văzut ca un factor de care vor fi obligați să țină seama. Lui Osman însuși i-a adus faimă, căci acum din toate părțile Anatoliei au început să vină valuri-valuri de războinici sfinți, dornici să lupte sub steagul lui și mândri să fie recunoscuți drept osmanlâi. Principatul lui era, acum, cu adevărat și solid întemeiat.

Dar Osman nu a încercat să profite de această victorie și să atace Nicomedia însăși, ci trupele lui s-au mulțumit să jefuiască și să devasteze pământurile din jur. Au trecut șapte ani până ce s-a simțit suficient de puternic încât să atace fortăreața Ak Hisar, comandând coborârea dinspre râul Sakarya (Sangarius, în latină) în câmpia din spatele Nicomediei. A capturat cetatea, ceea ce a adus otomanilor acces direct la mare. Și-au făcut pentru prima dată apariția în Bosfor, ocupând treptat porturi și fortărețe de pe partea estică a țarmului Mării Negre al peninsulei pentru ca, în cele din urmă, să intre în Marea Marmara și să captureze insula Kalolimini. Osman a blocat astfel calea maritimă dinspre Bursa și o alta, dinspre Nicomedia, spre Constantinopol, izolând cele două orașe unul de celălalt. Apoi Bursa a fost invadată pe cale terestră și în cele din urmă a căzut în 1326, când Osman era pe moarte.

După un asediu de șapte ani, timp în care periferiile au căzut în mâinile inamicului, garnizoana greacă era atât de descurajată de lipsa de sprijin din partea Constantinopolului – care era frământat de disputa dinastică dintre împărații rivali –, încât comandantul ei, Evrenos, împreună cu alți conducători greci, au predat crașul și au îmbrățișat credința musulmană. Aici, la poalele fertile ale muntelui Olimp, otomanii și-au întemeiat prima lor capitală imperială, transformând-o treptat, prin îmbogățirea ei cu o arhitectură nepieritoare, într-un centru civilizat de artă și studiu. După ce dinastia lor și-a stabilit centrul în Europa, Bursa nu a mai fost capitală, dar a rămas mereu Cetatea Sfântă a imperiului. Cel mai important însă, prin școlile sale de teologie, lege și tradiție islamică, cetatea a devenit prima sursă de educație, centru al ulemalelor, frunții religioșilor musulmani. Completând spiritul războinic liber și uneori neortodox al războinicilor Ghazi, ulemalele personifică

Respect pentru oameni și cărți

principiile tradiționale ale vechiului islam. Așa vor rămâne de-a lungul veacurilor, exercitând o influență predominantă, fie ea călăuzitoare sau restrictivă, în interiorul statului otoman.

Aici, la Bursa, a fost îngropat Osman, într-un mormânt care privește în jos, peste mare, spre Constantinopol. Cum i s-au alăturat mormintele succesorilor săi, cetatea a devenit un centru al pelerinajului islamic. Epitaful lui a fost inclus într-o rugăciune care va fi rostită veacuri de-a rândul la încoronare de către toți moștenitorii tronului otoman: „Fie să fie la fel de bun ca Osman!“ A fost, într-adevăr, un om bun în tradiția musulmană timpurie. I-a lăsat cu limbă de moarte fiului său următoarea obligație: „cultivă justiția și astfel înfrumusețează pământul. Învesește-mi sufletul muritor cu un frumos șir de victorii... răspândește religia prin forța armelor. Încurajează respectarea învățăturii și astfel se va înstăpâni Legea Divină“.

Rolul istoric al lui Osman a fost acela al unui conducător care și-a adunat poporul în jurul său. Fiul său, Orhan, va suda poporul într-un stat; nepotul lui, Murat I, va extinde statul într-un imperiu. Realizările lor politice au fost meșteșugit slăvite de un poet otoman din secolul al XIX-lea cu următoarele cuvinte: „Dintr-un trib, am crescut o putere care a subjugat lumea“.

În construirea statului și imperiului lor, otomanii datorează multe tradițiilor și instituțiilor sociale ale războinicilor Ghazi, acei luptători pentru credința la care au aderat cu atâta înflăcărare. Aceste tradiții își aveau rădăcinile în viața comunitară bazată pe principii etice, cu bresle sau frății care aveau la canonul islamic de reguli de comportament virtuos. Inițial religioși în mod voit, ei au întruchipat concepții abstracte, puternic impregnate de un misticism neortodox, care au căpătat forme concrete și practice. În orașe, acestea erau adaptate pentru a atrage breslele de negustori și meșteșugari. În zonele de graniță și în sate ele deveneau frății militare, cum ar fi *akhis* sau frății de arme, animați de un entuziasm militant și aproape fanatic atât pentru război, cât și pentru religie. Cavaleresti în spirit, au adunat laolaltă ordinele populare ale cavalerilor, impunând și acceptând obligații mutuale, ținând adunări în locuri comparabile cu cele ale confreriilor mistice ale islamului timpuriu.

Iată ce scria călătorul Ibn Battuta în secolul al XIV-lea despre aceste frății:

„Nicăieri în lumea nu se află nimic comparabil cu ei în ceea ce privește solitudinea față de străini și ardoarea de a servi mâncare pentru a satisface nevoile, de a lega mâinile tiranilor și de a ucide agenții politicii și viclenii care li se supun. În idiomul lor, un *akhi* este acel bărbat ales să fie conducător de către adunarea membrilor din comunitatea lui, împreună cu ceilalți bărbați tineri necăsătoriți și cei care au adoptat celibatul“.

La invitația unui cizmar în haine sărăcăcioase și un turban de lână în cap, Ibn Battuta a vizitat un așezământ pe care acesta, ca șeic al tinerilor *akhis* și al altor









„Muntele Olimp și Brusa.“ Orașul Brusa sau Bursa, prima capitală a statului otoman după ce acesta a început să se extindă spre vestul Anatoliei, apare în fundal, în centru, înspre stânga, la poalele muntelui Olimp.

„cam două sute de bărbați de diferite meserii“, l-a construit pentru a-i adăposti pe călători și alți oaspeți, toți contribuind cu câștigurile lor de peste zi la scopul comun.

Era „o clădire frumoasă, acoperită cu covoare fine persane și multe candelabre din sticlă de Irak... În cameră stăteau aliniați pe șiruri mai mulți tineri cu straie lungi și cizme în picioare... În cap aveau turbane albe din lână, cu o fâșie de material lungă cam de un cot prinsă în vârf... Când ne-am ocupat locurile alături de ei, au adus, ca la un mare banchet, fructe și dulciuri, după care au început să cânte și să danseze. Totul la ei ne umplea de admirație și eram muți de uimire în fața generozității și a nobleței lor înnăscute“.

La Bursa, Ibn Battuta a fost primit de sultanul Orhan

„care este cel mai mare rege dintre regii osmanlâilor și cel mai bogat în avuții, pământuri și forțe militare. Stăpâna peste aproape o sută de fortărețe și își petrecea cea mai mare parte a timpului inspectându-le pe rând... Se spune că nu stătea niciodată mai mult de o lună într-un oraș. De asemenea, se războia neconținut cu necredincioșii și îi ținea mereu sub asediu“.

Orhan era cel mai mic dintre cei doi fii ai lui Osman, cel pe care părintele lui l-a lăsat stăpân peste forțele militare. Fiul său cel mare, Aladdin, era, din contra, un bărbat cu propensiuni scolastice, devotat legii și religiei. Legenda spune că a refuzat propunerea fratelui său de a împărtăși moștenirea, moment în care Orhan a remarcat: „De vreme ce, fratele meu, nu vrei să iei cirezile și turmele pe care ți le ofer, fii păstorul poporului meu. Fii vizirul meu“. În această calitate, el s-a ocupat până la moarte – adică șapte ani mai târziu – de administrarea statului, organizarea armatei și schițarea unei noi legislații.

Orhan, care și-a stabilit capitala la Bursa, era proslăvit cu titlurile „sultan, fiu al sultanului războinicilor Ghazi, Ghazi fiu al lui Ghazi, prea-nobil între eroii lumii“. Aici, el a bătut pentru prima dată moneda otomană din argint, pe care a pus să fie inscripționată deviza „Fie ca Domnul să aibă în paza lui Imperiul lui Orhan, fiul lui Osman!“; ea a înlocuit vechea monedă a selgiucizilor. Sarcina lui Orhan era aceea de a întregi munca tatălui său: consolidarea, într-un stat viabil, a unei populații eterogene pe care Osman a adunat-o în jurul lui; securizarea cuceririlor și extinderea dominației; unirea tuturor locuitorilor acestor provincii pentru ca împreună să facă din acest stat un nou centru al puterii otomane. Mai nepărtinitor din fire, mai civilizat în comportament și de statură mai maiestuoasă decât părintele său, Orhan era simplu în gusturi și înclinații. Nu era deloc fanatic, duplicitar sau crud. Mai tolerant în viziune decât Osman și mai viguros în acțiune – atât în vreme de război, cât și pe timp de pace – și-a atins toate aceste scopuri cu o energie debordantă, concentrându-se pe rând asupra fiecărui obiectiv în parte și, mai presus de toate, folosindu-se de abilitatea lui de a desluși intrigile guvernamentale și de talentul diplomatic.



Respect pentru oameni și cărți

În primul rând, rămăneau două cetăți de capturat: Niceea și Nicomedia. Cu zidurile lor de apărare înalte, groase, erau fortărețe greu de cucerit prin asalt. Bursa căzuse din cauza lipsei de ajutor din partea Constantinopolului. Când Orhan și-a îndreptat atenția către Niceea – ea însăși capitală a imperiului în veacul trecut, în timpul ocupației romane a Constantinopolului –, împăratul Andronicus al III-lea a considerat că e de datoria lui să vină în ajutorul cetății. Dar, rănit fiind în bătălia cu otomanii de la Pelacanon (în prezent Manyas) din 1329, a părăsit câmpul de luptă și s-a întors în goană la Constantinopol, abandonându-și grosul armatei. Supraviețuitorii au urmat exemplul împăratului și au fugit și ei. Prin urmare, garnizoana de la Niceea s-a predat. Așa va face și Nicomedia, opt ani mai târziu.

Toate cele trei orașe au căzut mai ales din rațiuni economice, căci depindeau de accesul la zonele rurale înconjurătoare. Când acestea au ajuns în stăpânirea otomanilor, nu ca jefuitori, ci ca ocupanți permanenți, nederanjați de Constantinopol, cetățenii lăsați în voia sorții nu au avut de ales decât să pactizeze cu dușmanul. Foarte puțini au fost cei care au profitat de termenii generoși ai capitulării pentru a pleca la Constantinopol. Cei mai mulți au preferat să rămână în casele lor, văzându-și mai departe de comerțul și meșteșugurile lor, jucându-și fiecare rolul în lumea cea nouă care înflorea în jurul lor în locul celei vechi. Până spre sfârșitul domniei lui Orhan, se estimează că populația statului lui a crescut până spre jumătate de milion de suflete, la ani-lumină distanță de cei patru sute de călăreți legendari ai lui Ertuğrul.

Cu toată toleranța față de creștini, vorbim despre un stat musulman în esența lui, a cărui naționalitate rezida în ultimă instanță în religie. Cu toată coexistența lor pașnică, se menținea totuși o distincție între musulmani și creștini. Simplificând, aceasta se opera în termeni de pământuri și împărțirea acestora. Numai musulmanii erau obligați să îndeplinească serviciul militar și tot numai ei erau eligibili pentru a domni asupra unei feude. Pământurile erau împărțite ca răsplată pentru serviciul loial și reprezentau o sursă de recrutare sub formă de fiefuri militare, libere de taxe. Creștinii erau scutiți de serviciul militar, prin urmare nu aveau acces nici la beneficiile aferente. În schimb, ei plăteau o taxă consistentă pentru a-și asigura protecție din partea armatei. În regiunile rurale, această situație le conferea un statut inferior celui al proprietarilor musulmani de moșii. De aceea mulți creștini preferau să muncească și să trăiască în cetăți și orașe, unde astfel de inconveniente civile erau contrabalansate de avantajele economice. Dar prin convertirea de bunăvoie la Islam, creștinul devenea automat osmanlâu, originile lui erau repede uitate, iar el se bucura de scutire de la plata taxelor, de dreptul de a stăpâni o moșie, de oportunități de avansare, împărțind aceleași beneficii ca și elita musulmană conducătoare. Astfel, în această etapă a istoriei otomane în Asia, numărul celor convertiți la Islam era în creștere.

Chiar dacă era feudal, acest sistem otoman de împrumțărare cu pământuri cu titlu de fiefuri militare era fundamental diferit de sistemul feudal din Europa, căci